

een vrouw dat? Hij kende er zoo weinig. . . . God, hoe je toch altijd in een zelfde gedachten-kringetje gevangen bleef! Hoeveel kansen had hij nu al niet opgeroepen, die hem dan toch weer belachelijk en onmogelijk bleken. Alleen het ééne was er, dat hem blijvend martelde, dat hij niet wilde en waar hij niet meer buiten kon! Bart van Geen nam zijn warme hoofd tusschen beide zijn handen, en zoo, de ellebogen puntig in de knieën gedrukt, staarde hij voor zich uit over den stoffigen vloer. En hij dacht, in een vlijmenden weemoed van terug-zien, aan zijn eerste maanden hier, dagen van gezond, krachtig leven, van werken en jolige avonden met de makkers, eenzame kerels als hij. Toen was de nieuwe terreinchef gekomen en had, in de ongebonden samenhoorigheid dier mannen van de rimboe, een blonde en blanke vrouw gebracht. Het begin, Bart had het dikwijls gedacht, moest het tehuis zijn geweest, de sfeer van een huiskamer, de bekoring van een gesprek, dat niet over pokeren, olie en vrouwen ging, want — en hij gaf er zich ook nu nog koel rekenschap van — mooi of bijzonder aantrekkelijk was ze niet, zelfs niet meer zoo heel jong: een vrouw zooals hij er vroeger in Delft verscheidene had gekend, intelligent, zonder veel ijdelheid, eer kameraadschappelijk dan coquet, een vrouw waar je mee boomen kon zonder onrust. Gul en hartelijk had ze hem in haar huis ontvangen, herinneringen aan hun studie-jaren, voor beiden onderbroken, bonden hen. Uren, terwijl Van Hoven in het aangrenzend kantoor achter zijn schrijftafel zat, hadden ze gepraat over studie, literatuur en gemeenschappelijke kennissen. In het gezellig hoekje, tegen een wand van paarsch Sumatra-weefsel, zaten ze en de rook van beider cigarettten doortrok geurig de ruimte. Toen was, langzaam aan, maar diep-wortelend als een woekerplant, over zijn rustige genegenheid de felheid van begeerte gekomen en hij was er eerst voor teruggedeeind als voor een verraad. Maar er kwamen oogenblikken dat hij zich afvroeg, of deze passie niet eenvoudig een natuurwet was, primitief als alles om hem heen, onvermijdelijk als de schreeuw der wilde beesten die omslopen in den nacht. En teisterde dit verlangen misschien niet alle mannen, die samen ademden in de eenzaamheid met deze ééne blanke vrouw! Maar — en hij wist nog de verbeterde opstand tegen zich zelf toen hij het bekennen moest — geen dier mannen joeg de onrust als hem. Vredig en voldaan leefden ze hun leventje, als een gezeten huisvader in Holland, en niet minder trotsch op moeder de vrouw! Een stommeling was alleen hij die zich tegen een algemeene orde verzetten wilde. Waarom, dacht hij ook nu weer in een moeden weerzin, waarom had hij toch ook maar niet een njai genomen, al was het dan alleen maar voor verzorging geweest. Zei niet Schriecke, die oud geworden was in Borneo, dat een inlandsche het behoud voor den Europeaan beteekent? Waarom had hij zich zoo koppig verzet, zoo langs alle lijnen verloren als nu had hij het dan toch zeker niet. Zijn gezondheid ondermijnd, zijn zenuwen kapot,